

Maehorpha Forest Plantation Management Summary

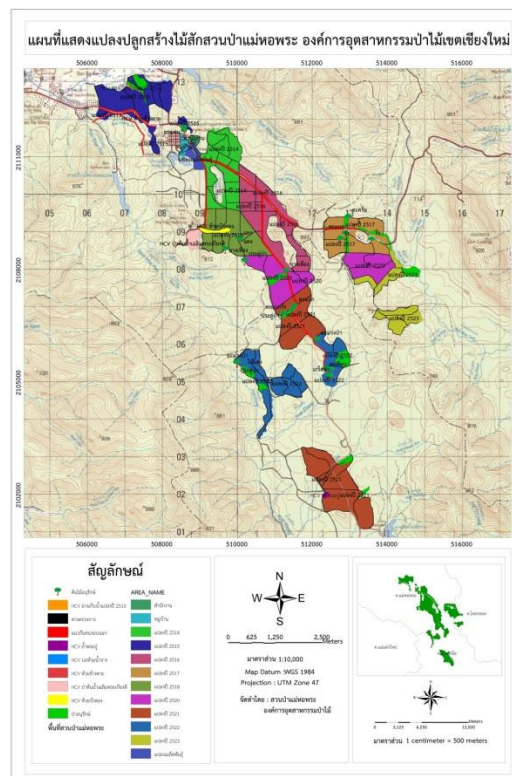
บทสรุป การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน สวนป่าแม่ทอพระ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

สวนป่าแม่หอพระ จังหวัดเชียงใหม่

สวนป่าแม่หอพระ จังหวัดเชียงใหม่ ได้รับอนุญาตให้
ใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าสงวนตาม พ.ร.บ. ป่าสงวนแห่งชาติ
พ.ศ. 2507 มาตรา 20 เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2528 พื้นที่
ของแปลงปลูกสร้างสวนป่า ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ คือ
อำเภอแม่แตง อำเภอพร้าว และอำเภอดอยสะเก็ด และได้ขึ้น
ทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่าเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2537

สวนป่าแม่หอพระ เป็นสวนป่าโครงการที่ 1 สังกัด
องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เขตเชียงใหม่ องค์การ
อุตสาหกรรมป่าไม้ภาคเหนือบน ปลูกสร้างสวนป่าตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เพื่อให้เป็นป่า
เศรษฐกิจ ใช้เงินลงทุนขององค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ทั้งหมด สำนักงานสวนป่าแม่หอพระ ตั้งอยู่ในพิกัด เส้นรุ้ง 19
องศา 06 ลิปดา เส้นแวง 99 องศา 05 ลิปดา พิกัดจากดาวเทียม E 050919 N 211131 อยู่สูงจากระดับน้ำทะเล
ปานกลาง 484 เมตร อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติป่าแม่แตง หมู่ที่ 8 ตำบลแม่หอพระ อำเภอแม่แตง จังหวัดเชียงใหม่
(ศูนย์วิจัยป่าไม้, 2556)

แผนที่แสดงพื้นที่ของงานสวนป่าแม่หอพระ

ระบบการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

(Sustainable Forest Plantation Management System)

องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้ (อ.อ.ป.) เป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ซึ่งมีนโยบายมุ่งเน้นให้สวนป่าในสังกัดมุ่งปฏิบัติการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน เพื่อก้าวสู่ระบบการจัดการสวนป่าที่เป็นสากล โดยการปลูกสร้างสวนป่า คำนึงการรักษาบูรณะป่าไม้เพื่อประโยชน์แก่การป่าไม้ โดยได้กำหนดพันธกิจด้านธุรกิจ ประกอบด้วย การพัฒนาที่ดินสวนป่า โดยอนุรักษ์และพัฒนาให้เป็นสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เป็นรากฐานการผลิตไม้ และบริการส่งเสริมการปลูกไม้เศรษฐกิจสู่ภาคเอกชน ชุมชนท้องถิ่นอย่างครบวงจร เพื่อตอบสนองความต้องการใช้ไม้ของประเทศอย่างพอเพียงและยั่งยืน ส่งเสริมและสนับสนุนธุรกิจอุตสาหกรรมไม้ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและธุรกิจบริการที่มีป่าไม้เป็นพื้นฐานให้ประชาชนได้รับบริการที่ได้มาตรฐาน มีการจัดการด้านการตลาดอย่างครบวงจร พัฒนาระบบและสร้างกลไกการตลาดไม้เศรษฐกิจอย่างเป็นธรรม เพื่อให้การปลูกไม้เศรษฐกิจได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าและยั่งยืน อีกทั้งยังช่วยส่งเสริมและพัฒนาสังคม ชุมชนท้องถิ่นโดยใช้สวนป่าเป็นฐานในการดำเนินงานช่วยเหลือสร้างงานสร้างอาชีพให้แก่เกษตรกรรอบเขตสวนป่าตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยประชาชนมีส่วนร่วม

การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนประกอบด้วยความยั่งยืน 3 ประการ

- ความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม
- ความยั่งยืนด้านสังคม
- ความยั่งยืนด้านเศรษฐกิจ

วัตถุประสงค์ในการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน

- รักษาสภาพสิ่งแวดล้อมในสวนป่า
- ส่งเสริมความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่อนุรักษ์ของสวนป่า
- ฟื้นฟูสภาพธรรมชาติในสวนป่า
- อนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยของพืช และสัตว์หายากที่ถูกคุกคามและใกล้สูญพันธุ์
- ส่งเสริมสถานภาพด้านสังคม คุณภาพชีวิตที่ดีของชุมชน ท้องถิ่น
- สนับสนุนประสิทธิภาพของการใช้ประโยชน์สูงสุดของผลผลิตไม้จากสวนป่า

อัตรากำลังการบริหารจัดการงานสวนป่าแม่หอพระ

การดำเนินงานการจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืนของงานสวนป่าแม่หอพระ

1. ด้านเศรษฐกิจ

- พื้นที่ให้ผลผลิตทั้งหมด 8,786.26 ไร่
- ความเพิ่มพูนเฉลี่ย (AYI) 0.28 ลบ.ม./ไร่/ปี
- ความเพิ่มพูนทั้งปีของสวนป่า 2,460.153 ลบ.ม./ปี

* ข้อมูลดังกล่าว ได้จากการสำรวจปริมาณกำลังผลิตของสวนป่าแม่หอพระ ประจำปี 2558-2559

แผนทำไม้ประจำปี 2559

- แปลง **2521** เนื้อที่ 73.21 ไร่ ปริมาตร 600 ลบ.ม.
- แปลง **2520** เนื้อที่ 108.58 ไร่ ปริมาตร 400 ลบ.ม.
- แปลง **2522** เนื้อที่ 150.64 ไร่ ปริมาตร 200 ลบ.ม.
- แปลง **2540/2516** เนื้อที่ 188.65 ไร่ ปริมาตร 700 ลบ.ม.

รวมทั้งหมด 1,900 ลบ.ม.

* การทำไม้ของสวนป่าแม่หอพระไม่เกินปริมาณความเพิ่มพูนทั้งปี เพื่อให้เกิดการฟื้นตัวของป่า และทำการปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2 หลังการทำไม้เสร็จ

แผนการทำไม้ของงานสวนป่าแม่หอพระ

ปี 2559				ปี 2560				ปี 2561				ปี 2562				ปี 2563			
งานวัดนวิธิ	แปลงจ	ไร่	ม.3	งานวัดนวิธิ	แปลงจ	ไร่	ม.3	งานวัดนวิธิ	แปลงจ	ไร่	ม.3	งานวัดนวิธิ	แปลงจ	ไร่	ม.3	งานวัดนวิธิ	แปลงจ	ไร่	ม.3
thinning 1	2540/16	188.65	700.00	thinning 1	2544/14	104.65	200.00	thinning 1	2544/15	214.31	200.00	thinning 1	2544/16	84.65	200.00	thinning 1	2546/18	259.58	550.00
thinning 1	2521	73.21	600.00	thinning 1	2540/14	164.57	400.00	thinning 1	2546/14	314.19	650.00	thinning 1	2545/16	317.31	500.00	thinning 1	2547/18	227.18	450.00
thinning 2	2520	108.58	400.00	thinning 2	2517	131.05	450.00	thinning 1	2545/14	258.56	400.00	thinning 2	2540/16	171.33	900.00	thinning 1	2547/14	50.50	100.00
selection	2522	150.64	200.00	selection	2522	347.37	600.00	thinning 1	2545/15	201.77	350.00					thinning 1	2547/16	85.54	150.00
								thinning 1	2546/15	283.33	200.00					thinning 1	2521	176.78	600.00
		521.083	1.900	-		747.636	1.650	-	-	1.272.163	1.800	-	-	573.286	1.600	-		799.582	1.85

ผลการทำงานปี 2558

สรุปผลการทำไม้สักสวนป่า ของสวนป่าแม่หอพระ ออป.เขตเชียงใหม่ ประจำปี 2558

สวนป่า	เป้าหมาย	แปลงปี	พื้นที่ (ไร่)	ระบบ	จำนวนไม้ที่	ผลิต	ผลผลิต/ไร่	จำหน่าย (ลบ.ม.)			คงเหลือ
	(ลบ.ม.)	ที่ทำไม้		การทำไม้	ทำออก (ตัน)	(ลบ.ม.)	(ลบ.ม.)	ในท้องที่	ทั่วไป	ส่งหน่วยงาน	(ลบ.ม.)
แม่หอพระ	500.00	2540/2516	158	thinning	5,000	920.95	5.83	859.10		61.85	-
	350.00	2548/2517	28	thinning	1,116	443.39	15.84	411.36		32.03	-
	350.00	2522	100				-				-
	800.00	2517	76.73	thinning	2,460	695.34	9.06	659.18		36.16	0.00
ผลรวม ทั้งหมด	2,000.00		362.73	-	8,576.00	2,059.68		1,929.64		130.04	0.00

ผลการปลูกสร้างสวนป่า ประจำปี 2558

- สวนป่าดำเนินการปลูกเสริมรอบตัดฟันที่ 2 แปลงปี 2558/2517 เนื้อที่ 141 ไร่ พร้อมทั้งบำรุงดูแลตามแผนการดำเนินงานจัดการสวนป่าสักแปลงปลูกเสริมรอบตัดฟันที่ 2
- ดำเนินการบำรุงดูแลสวนป่าไม้สัก และป้องกันการลักลอบขโมยไม้ในพื้นที่สวนป่าแม่หอพระ

การดำเนินงานปลูกเสริมรอบตัดฟันที่ 2 ของงานสวนป่าแม่หอพระ

ชื่อสวนป่า	ชนิดไม้	รื้อปลูกปี	เนื้อที่(ไร่)
สวนป่าแม่หอพระ	สัก	2540	521.262
สวนป่าแม่หอพระ	สัก	2544	439.608
สวนป่าแม่หอพระ	สัก	2545	777.642
สวนป่าแม่หอพระ	สัก	2546	857.096
สวนป่าแม่หอพระ	สัก	2547	363.214
สวนป่าแม่หอพระ	สัก	2548	388.692
สวนป่าแม่หอพระ	สัก	2549	469.839
สวนป่าแม่หอพระ	สัก	2550	250.543
สวนป่าแม่หอพระ	สัก	2551	501.963
สวนป่าแม่หอพระ	สัก	2552	305.905
สวนป่าแม่หอพระ	สัก	2553	325.876
สวนป่าแม่หอพระ	สัก	2554	253.929
สวนป่าแม่หอพระ	สัก	2555	527.586
สวนป่าแม่หอพระ	สัก	2556	469.422
สวนป่าแม่หอพระ	สัก	2557	283.727
สวนป่าแม่หอพระ	สัก	2558	141.000
รวมทั้งสิ้น			6877.304

ผลผลิตที่มีการเก็บเกี่ยวในพื้นที่สวนป่าแม่หอพระ ในช่วงเวลาที่อยู่ภายใต้การรับรอง

ชนิด	ปริมาณ	แหล่งข้อมูล
ไม้สัก	2,059.68 ลบ.ม.	บันทึกข้อมูลจากรายงานการตรวจวัดดีตราของสวนป่า
เห็ด	1,200 กิโลกรัม	การบันทึก/สอบถามข้อมูล
หน่อไม้	980 กิโลกรัม	การบันทึก/สอบถามข้อมูล
ไข่มดแดง	53 กิโลกรัม	การบันทึก/สอบถามข้อมูล
ผักหวาน	140 กิโลกรัม	การบันทึก/สอบถามข้อมูล

หมายเหตุ:(ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2558)

ผลการดำเนินงานของสวนป่า ที่ผ่านมา

สวนป่าแม่หอพระ มีการดำเนินงานได้ตามแผนการจัดการที่ได้กำหนดไว้ ทุกประการ ทำให้มีความยั่งยืน และสรุปผลการดำเนินงานในปี 2558 ดังนี้

1. ด้านเศรษฐกิจ มีการจำหน่ายไม้ให้กับราษฎร ประชาชนทั่วไป ได้ใช้ไม้ที่ถูกต้องตามกฎหมาย

1.1 สถิติการจำหน่ายไม้ ปี 2558 งานสวนป่าแม่หอพระดำเนินการทำไม้ และจำหน่ายไม้สัก ปริมาตรไม้สัก 2,059.68 ลบ.ม.รายได้ทั้งสิ้น 17,438,382.62 บาท (สรุปผลการดำเนินงาน ณ วันที่ 31/12/2558)

1.2 การสำรวจปริมาณความเพิ่มพูน งานสวนป่าแม่หอพระได้ดำเนินการสำรวจปริมาณกำลังผลิต ทุก 3 ปี และวิเคราะห์ปริมาณความเพิ่มพูนรายปีของทั้งสวนป่า คือ 2,535.223 ลบ.ม.ต่อปี (ดำเนินการสำรวจ และวิเคราะห์ปริมาณความเพิ่มพูน เมื่อ ปี 2558-2559)

1.3 ผลผลิตเชิงพาณิชย์จากของป่าในพื้นที่สวนป่าแม่หอพระ จากการสำรวจการใช้ประโยชน์จากของป่าของชุมชนบริเวณรอบพื้นที่สวนป่า

- เห็ด	ปริมาณ 1,200	ก.ก./ปี
- หน่อไม้	ปริมาณ 980	ก.ก./ปี
- ไข่มดแดง	ปริมาณ 53	ก.ก./ปี
- ผักหวาน	ปริมาณ 140	ก.ก./ปี

2. ด้านสิ่งแวดล้อม สวนป่าแม่หอพระ ดำเนินการจัดทำกิจกรรมตามแผนการจัดการที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้เพื่อการอนุรักษ์สภาพสิ่งแวดล้อมที่สมบูรณ์ พร้อมทั้งควบคุม ป้องกันผลกระทบจากการดำเนินงานต่อสิ่งแวดล้อม และกำหนดแนวทางให้การปรับปรุง แกไข ซึ่งมีค่าใช้จ่ายด้านสังคม เป็นเงินประมาณ 50,000 บาท

2.1 การสำรวจผลกระทบ (Site inspection) ก่อน – หลัง พื้นที่ดำเนินงาน ได้แก่ พื้นที่ทำไม้ พื้นที่ปลูกเสริมรอบตัดพื้นที่ 2 และการสร้างและซ่อมแซมถนนป่าไม้ จากการสำรวจโดยใช้แบบฟอร์มการสำรวจผลกระทบ (Site inspection) ทั้งก่อนและหลังการดำเนินงาน พบว่าผลกระทบจากการดำเนินงาน ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพยากร และสิ่งแวดล้อมบริเวณพื้นที่ดำเนินงานดังกล่าว

2.2 การตรวจติดตามพื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV) งานสวนป่าแม่หอพระดำเนินการติดตาม
สื่อ ความหมาย และตรวจติดตามพื้นที่ HCV เพื่อป้องกันผลกระทบต่อพื้นที่ดังกล่าว จากการสำรวจพื้นที่ HCV ไม่พบความเสียหาย
หรือการบุกรุกต่อพื้นที่

2.3 การสำรวจและวิเคราะห์ความหลากหลายทางชีวภาพพื้นที่สวนป่าแม่หอพระ โดยคณะนักวิจัยจาก
มหาวิทยาลัยแม่โจ้-แพร่ เฉลิมพระเกียรติ ซึ่งไม่พบว่ามีชนิดพันธุ์พืชและสัตว์ที่เป็นชนิดพันธุ์ใกล้สูญพันธุ์ และมีความเสี่ยงใกล้
สูญพันธุ์

2.4 การตรวจติดตามต้นไม้อนุรักษ์ (Eternity Trees) งานสวนป่าแม่หอพระได้ดำเนินการติดตามสื่อ
ความหมายบริเวณต้นไม้อนุรักษ์ และตรวจติดตาม ไม่พบความเสียหายต่อต้นไม้อนุรักษ์ จำนวนต้นไม้อนุรักษ์ในสวนป่าแม่หอพระ
มีทั้งสิ้นจำนวน 26 ต้น ดังนี้

ต้นไม้ ที่ No.	แปลงปี (Compartment)	ชื่อพรรณไม้ (Common name)	ความโต G.B.H> (cm.)	ความสูง (m)
1	2521	กระบก	390	42
2	2521	ประดู่ป่า	270	35
3	2521	รัง	380	40
4	2521	ตะแบก	343	37
5	2522	ประดู่ป่า	260	35
6	2522	มะม่วงป่า	244	35
7	2522	ไม้แดง	232	33
8	2522	มะม่วงป่า	400	40
9	2522	ยางเหียง	455	55
10	2522	ประดู่ป่า	295	39
11	2522	เกร็ดดำ/กระพี้เขาควาย	281	36
12	2522	ประดู่ป่า	380	43
13	2522	ตะเคียนทอง	335	39
14	2517	ตระคร้อ	410	42
15	2517	รัง	285	35
16	2517	ตะแบก	334	37
17	2517	รัง	345	37
18	2520	ยางเหียง	305	32

19	2521	ประดู่ป่า	328	39
20	2520	มะหาด/หว่า	476	40
21	2518	ประดู่ป่า	222	33
22	2518	แดง	276	37
23	2518	แดง	231	30
24	2518	ยางเหียง	329	36
25	2515	ไม้ตับเตา	244	33
26	2515	มะแฟน	230	33

3. ด้านสังคม งานสวนป่าแม่หอพระ มุ่งเน้นการจัดการสวนป่าโดยให้ชุมชนรอบพื้นที่สวนป่าได้แสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งเสนอแนะแนวทางในการดำเนินงาน เพื่อลดผลกระทบจากการดำเนินงานของสวนป่า รวมถึงการส่งเสริมและให้ความร่วมมือกับการดำเนินงาน และกิจกรรมต่างๆของทางชุมชนรอบสวนป่า ซึ่งมีค่าใช้จ่ายด้านสังคม เป็นเงินประมาณ 30,000 บาท ซึ่งงานสวนป่าแม่หอพระได้ดำเนินงาน และกิจกรรมด้านสังคม ดังนี้

3.1 กระบวนการค้นหาผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stakeholder) ดำเนินการค้นหาปีละครั้ง และในการดำเนินการที่ผ่านมาพบว่า ชุมชน และหน่วยงานรอบพื้นที่สวนป่าจะได้เป็นผู้มีส่วนได้ จากการดำเนินงานของงานสวนป่าแม่หอพระ

3.2 การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชน โดยการเข้าร่วมการดำเนินงาน และกิจกรรม ของชุมชนและหน่วยงานรอบพื้นที่สวนป่า เดือนละประมาณ 2-3 ครั้ง/เดือน

3.3 การแก้ไขข้อขัดแย้งระหว่างงานสวนป่ากับชุมชน ทั้งนี้งานสวนป่าแม่หอพระได้เรียนเชิญผู้นำชุมชน และหน่วยงานรอบพื้นที่สวนป่าร่วมประชุมหารือ เพื่อแต่งตั้งคณะกรรมการไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้งระหว่างงานสวนป่ากับชุมชนและหน่วยงาน พร้อมทั้งประชาสัมพันธ์ให้ชุมชน และผู้ปฏิบัติงานของงานสวนป่าฯ ให้รับทราบระบบการดำเนินงานไกล่เกลี่ยข้อขัดแย้ง

3.4 นำเสนอแผน และผลการดำเนินงานประจำปี ได้ดำเนินการชี้แจงผลการดำเนินงานของงานสวนป่าแม่หอพระ และแผนการดำเนินงาน เพื่อให้ชุมชนและหน่วยงานรอบพื้นที่สวนป่า เพื่อรับฟังข้อคิดเห็น และแนวทางการดำเนินงาน เพื่อลดผลกระทบต่อสังคม ปีละประมาณ 2 ครั้ง

3.5 การพิจารณาจ้างเหมางานให้กับชุมชนในท้องถิ่น พร้อมทั้งสวัสดิการของผู้รับเหมาปฏิบัติงาน ทั้งนี้ งานสวนป่าแม่หอพระ ได้กำหนดนโยบายการจ้างเหมาดำเนินงานของงานสวนป่าฯ โดยพิจารณาจากชุมชนในท้องถิ่นเป็นอันดับแรก เพื่อสร้างงานและรายได้ พร้อมทั้งสวัสดิการของผู้รับจ้างเหมา ได้แก่ อุปกรณ์ที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานแต่ละประเภท เพื่อป้องกันอุบัติเหตุและสร้างความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ชุดยาปฐมพยาบาล รวมทั้งประกันภัยของผู้ปฏิบัติงาน

3.6 การจัดฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้ปฏิบัติงาน และผู้รับจ้างเหมา ได้ดำเนินงานฝึกอบรมให้ความรู้ในด้านการปฐมพยาบาลเบื้องต้น และการปฏิบัติงานแต่ละประเภท เพื่อการปฏิบัติงานอย่างถูกต้องและลดความเสี่ยงที่ทำให้เกิดอันตรายต่อผู้ปฏิบัติงาน และผู้รับจ้างเหมา ปีละ 3-4 ครั้ง

3.7 การควบคุมและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในการปฏิบัติงาน งานสวนป่าแม่หอพระได้ส่งตัวแทนของงานแต่ละประเภทฝึกอบรมด้านความปลอดภัย อาชีวอนามัย และสภาพแวดล้อมในการทำงาน โดยมีนักวิชาการแรงงานชำนาญการเป็นผู้ให้

ความรู้ในการฝึกอบรม และงานสวนป่าได้กำหนดนโยบายในการปฏิบัติงานอย่างปลอดภัย เพื่อควบคุมและป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ และทำการบันทึกสถิติการเกิดอุบัติเหตุ และสาเหตุ พร้อมทั้งดำเนินการหาแนวทางป้องกัน และจ่ายค่าชดเชยแก่ผู้ได้รับอุบัติเหตุ

3.8 การคมนาคม ดำเนินการสำรวจและซ่อมแซมถนนป่าไม้ เพื่อใช้ในการดำเนินกิจกรรมของทางสวนป่า และเพื่อการสัญจรของชุมชนที่ใกล้เคียง

ด้านสิ่งแวดล้อม

- ทรัพยากรป่าไม้

สังคมพืชบริเวณพื้นที่ใกล้เคียงกับสวนป่า ส่วนใหญ่เป็นป่าผสมผลัดใบ และป่าเต็งรัง มีพรรณไม้ตามธรรมชาติที่สำคัญ ได้แก่ รกฟ้า (*Terminalia alata*) ชี้อ้าย (*Terminalia triptera*) แดง (*Xylia xylocarpa* var. *kerrii*) จั้วป่า (*Bombax insigne*) ขะเจี๊ยะ (*Millettia leucantha*) เป็นต้น ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มไม้เบิกนำ ได้แก่ สะแกนา (*Combretum quadrangulare*) ตะครอง (*Ziziphus cambodiana*) และมะเดื่อปล้อง (*Phyllanthus emblica*) เป็นต้น

- ทรัพยากรสัตว์ป่า

เนื่องจากสวนป่ามีพื้นที่อยู่ติดกับเขตอุทยานแห่งชาติศรีลานนา ในบางฤดูกาลจึงมีสัตว์ป่าหลากหลายชนิดเข้ามาหากินในเขตพื้นที่สวนป่า ส่วนใหญ่เป็นชนิดสัตว์ป่าที่พบได้ทั่วไป เช่น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ที่พบได้แก่ กระรอก และ กระแต เป็นต้น สัตว์เลื้อยคลาน ที่พบได้แก่ แย้ กิ้งก่าหัวสีฟ้า ตุ๊กแกบ้าน และงูชนิดต่าง ๆ เป็นต้น สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ ที่พบได้แก่ กบ นก กบหนอง อีงอ่างบ้าน และคางคกบ้าน เป็นต้น ส่วน นก ที่พบได้แก่ ไก่ป่า นกยางเขนดง นกแขวงเขนดง นกปรอด นกกระปูด และนกเขา เป็นต้น

- ความหลากหลายทางชีวภาพพรรณพืช (Plant diversity)

ความหลากหลายทางชีวภาพพรรณพืชภายในพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ของสวนป่า พบพรรณพืชจำนวน 24 วงศ์ 28 สกุล 30 ชนิด พรรณไม้เด่นในพื้นที่เริ่มมีพันธุ์ไม้ท้องถิ่นเข้ามาตั้งตัวได้มากขึ้น ที่สำคัญคือ สัก (*Tectona grandis*) ยางพลวง (*Dipterocarpus tuberculatus*) ยางเหียง (*Dipterocarpus obtusifolius*) มะกอกเกลื้อน (*Canarium subulatum*) และเต็ง (*Shorea obtusa*) เป็นต้น ในขณะที่เดียวกันบริเวณพื้นที่โล่งกลุ่มไม้เบิกนำ (pioneer species) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกลุ่มไม้พุ่ม (shrub) หรือไม้ต้นกึ่งไม้พุ่ม (shrubby tree) เช่น มะเดื่อปล้อง (*Ficus hispida*) เปล้าหลวง (*Croton oblongifolius*) เป็นต้น แสดงให้เห็นว่า การกั้นพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของสวนป่า มีศักยภาพสูงในการรองรับการตั้งตัวของพันธุ์ไม้ท้องถิ่น (native species) และมีแนวโน้มพื้นที่ป่าเข้าสู่ใกล้เคียงกับระบบนิเวศป่าธรรมชาติมากขึ้นในอนาคต

ผลการตรวจสอบสถานภาพ (status) ของพรรณพืชที่สำรวจพบ ไม่พบชนิดพรรณพืชที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มสถานภาพที่ถูคุกคาม (threatened status) ตามการจัดของ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ONEP, 2006) และ IUCN (2010)

- ความหลากหลายทางชีวภาพสัตว์ป่า (Wildlife diversity)

ความหลากหลายของสัตว์ป่าทั้งสี่กลุ่ม (สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์เลื้อยคลาน สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก และนก) ในพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ พบจำนวนทั้งหมด 63 ชนิด กลุ่มนกพบจำนวนชนิดมากที่สุด รองลงมาได้แก่ สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม สัตว์เลื้อยคลาน และสัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์สถานภาพของสัตว์ป่าที่สำรวจพบ ตามการจัดจำแนกสถานภาพตามสำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2548 และ IUCN (2010) ไม่พบชนิดพรรณสัตว์ป่าที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มสถานภาพที่ถูกคุกคาม (threatened status) ส่วนใหญ่เป็นกลุ่มที่มีสถานภาพเป็นกังวลน้อยที่สุด (least concern) หรือมีข้อมูลไม่เพียงพอ (data deficient)

สวนป่าฯ ได้กำหนดพื้นที่อนุรักษ์รวมกันทั้งสิ้น 841.96 ไร่ คิดเป็น 7.959 % ของเนื้อที่สวนป่าทั้งหมด (10,578.42ไร่) โดยแบ่งพื้นที่อนุรักษ์ ออกเป็นแต่ละประเภท ดังนี้

1. พื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
2. พื้นที่แนวกันชน (Buffer Zone)
3. พื้นที่ป่ากึ่งธรรมชาติ
4. พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV)

สวนป่ามีการติดป้ายประชาสัมพันธ์สื่อความหมายให้ชุมชนรอบสวนป่าได้รับทราบ

ผลการตรวจสอบสถานภาพ (Status) ของพรรณพืชที่สำรวจพบไม่พบชนิดพรรณพืช และสัตว์ป่าที่ถูกจัดอยู่ในกลุ่มสถานภาพที่ถูกคุกคาม (threatened status) ตามการจัดของ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ONEP, 2006) และ IUCN (2010) ตามผลการสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่สวนป่าแม่หอพระ (สำรวจโดยศูนย์วิจัยป่าไม้ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2556)

พื้นที่ที่มีคุณค่าสูงด้านการอนุรักษ์ (HCV)

หมายถึงคุณค่าของสิ่งมีชีวิต คุณค่าด้านนิเวศวิทยา คุณค่าด้านวัฒนธรรมและสังคม ที่ได้รับการพิจารณาว่ามีความโดดเด่นสำคัญมาก ทั้งในระดับนานาชาติ ระดับภูมิภาคหรือในระดับโลก ซึ่งคุณค่าเพื่อการอนุรักษ์อย่างสูงนี้ จำเป็นอย่างยิ่งต้องได้รับการคุ้มครอง รวมถึงต้องสร้างมาตรการหรือแผนเพื่อการจัดการและติดตามเพื่อให้แน่ใจสิ่งที่ได้รับการพิจารณาให้อยู่ในสถานภาพ HCV นั้นยังคงอยู่หรือได้รับการพัฒนาไปในทิศทางที่ดียิ่งขึ้น

จากการสำรวจ และลงความเห็นกับชุมชนในการกำหนดพื้นที่ HCV ในพื้นที่สวนป่าแม่หอพระ ได้แบ่งพื้นที่ HCV แต่ละประเภทความสำคัญ ดังนี้

1. HCV 1.3 Endemic species : ถ้ำพระปู่
2. HCV 4.1 Watershed protection : ป่าต้นน้ำเฉลิมพระเกียรติ และห้วยช้างตาย
3. HCV 5 Basic needs of local communities : อ่างเก็บน้ำแปลงปี 2515 อ่างเก็บน้ำ

ห้วยน้ำจาง และห้วยบัวตอง

การจัดการและการตรวจติดตาม ทางงานสวนป่าแม่หอพระได้จัดชุดสำรวจ และดูแลพื้นที่ HCV โดยการบันทึกลงในแบบบันทึกตรวจติดตามพื้นที่ HCV เมื่อพบความเสียหาย หรือมีแนวโน้มที่จะเกิดความเสียหายต่อพื้นที่ เพื่อนำไปสู่แนวทางการป้องกันและแก้ไขต่อไป

ผลการตรวจติดตาม จากการสำรวจตรวจติดตามไม่พบความเสียหาย และผลกระทบจากการประกอบกิจกรรมของทางงานสวนป่าแม่หอพระ และจากปัจจัยภายนอก ต่อพื้นที่ HCV

การสำรวจผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม(SITE INSPECTION) ก่อนการทำไม้

จากการสำรวจพื้นที่ด้วยเครื่องมือแบบการสำรวจ Site Inspection ก่อนการทำไม้ของแปลงทำไม้สวนป่าแม่หอพระ ไม่พบพืชพรรณ และสัตว์ที่หายาก ใกล้สูญพันธุ์ รวมทั้งพื้นที่ HCV บริเวณพื้นที่แปลงทำไม้และทางงานสวนป่าแม่หอพระได้กำหนดแนวทางการจัดการเพื่อป้องกันผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งชี้แจงให้ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่ปฏิบัติตามแนวทาง ดังนี้

1. กำหนดแนวกันชน (Buffer Zone) หรือไม้ใกล้ทางตรวจการ
2. ละเว้นการทำไม้บริเวณพื้นที่สองฝั่งลำห้วย (Stream Bank)
3. สร้างฝายดักตะกอน และชะลอความชุ่มชื้น บริเวณลำห้วยที่อยู่ในพื้นที่ทำไม้ รวมทั้งบริเวณใกล้พื้นที่ทำไม้
4. ปลุกหญ้าแฝกบริเวณที่เสี่ยงต่อการพังทลายของดิน
5. งดเว้นการตัดถนนป่าไม้ใหม่ รวมทั้งระมัดระวังเมื่อจำเป็นต้องสร้างถนนป่าไม้

ด้านสังคม

ชุมชนรอบพื้นที่สวนป่าแม่หอพระ ประกอบด้วย 3 ตำบล คือ ตำบลแม่หอพระ ซึ่งเป็นที่ตั้งของสำนักงานสวนป่าแม่หอพระ และหมู่บ้านสวนป่าแม่หอพระ อยู่ในเขตพื้นที่ด้วย ตำบลลงเหนือและตำบลโหล่งขอด

* จากการสำรวจ สอดถามผู้นำชุมชนรอบสวนป่าแม่หอพระ ไม่พบว่ามีชุมชนพื้นเมือง หรือชนเผ่าใดๆ ที่เคยอาศัยอยู่ในบริเวณพื้นที่สวนป่าแม่หอพระ พื้นที่รอบสวนป่าแม่หอพระ

นโยบายของสวนป่าแม่หอพระด้านสังคม

- พิจารณาจ้างแรงงานจากชุมชนท้องถิ่นใกล้ๆสวนป่าเป็นอันดับแรกและกำหนดค่าจ้างแรงงานด้วยความเป็นธรรม
- มีการฝึกอบรมให้ความรู้พนักงานสวนป่าและคนงาน
- ส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพให้กับคนงาน
- สร้างโครงการความร่วมมือกับชุมชนท้องถิ่น
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการสวนป่า

ภาพการร่วมกิจกรรมทางสังคม กับชุมชนรอบพื้นที่สวนป่า
ปลูกป่าร่วมกับเทศบาลตำบลแม่หอพระ

เข้าร่วมกิจกรรมของดีตำบลแม่หอพระ

ร่วมงานเกษียณอายุราชการผู้ชุมชนรอยสวนป่า

ร่วมงานกีฬาหน่วยงานสัมพันธ์ตำบลแม่หอพระ ครั้งที่ 1

กิจกรรมป้องกันไฟป่าและหมอกควัน

แผนการจัดการสวนป่า ระยะยาว 5 ปี

ลำดับ	รายละเอียด	2559	2560	2561	2562	2563
1.	ด้านเศรษฐกิจ - แผนการทำไม้(ลบ.ม.) - แผนการปลูกเสริมฯ (ไร่)	1,900 76.72	1,650 150.64	1,800 347.37	1,600 -	1,850 -
2.	ด้านสังคม - กรมธรรม์อุบัติเหตุ (ปีละ) - ตกกล้ากับชุมชน(ครั้ง) - มวลชนสัมพันธ์(ครั้ง) - การจ้างแรงงาน (%) - การอบรม (ครั้ง)	1 1 12 100 4	1 1 12 100 4	1 1 12 100 4	1 1 12 100 4	1 1 12 100 4
3.	ด้านสิ่งแวดล้อม - พื้นที่ HCV - พื้นที่อนุรักษ์ (ไร่) - ต้นไม้อนุรักษ์ (ต้น) - สถานีวัดการพังทลายของดิน(ครั้ง) - Site Inspection(ครั้ง/ปี/กิจกรรม)	6 841.96 26 2 2	6 841.96 26 2 2	6 841.96 26 2 2	6 841.96 26 2 2	6 841.96 26 2 2

วิสัยทัศน์ องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้

“เป็นผู้นำการจัดการสวนป่าเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน เพื่อยกระดับอุตสาหกรรมไม้สู่สากล”

ติดต่อ : สำนักงานสวนป่าแม่หอพระ หมู่ 8 ต.แม่หอพระ อ.แม่แตง จ.เชียงใหม่ รหัสไปรษณีย์ 50150

โทร.081-8814938 E.mail - maehorpra@hotmail.com

31 มีนาคม 2590

[เอกสารเผยแพร่ การจัดการสวนป่าอย่างยั่งยืน งานสวนป่าแม่หอพระ]

